

Helyi tanterv az általános iskola 1-4. évfolyama számára

Vizuális kultúra

Az alábbi helyi tanterv a Hajdú-Bihar Megyei Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium számára a 2020. szeptember 1-jétől felmenő rendszerben (1., 5., 9. évfolyamokon) bevezetésre kerülő Nemzeti alaptantervben foglalt szabályozás alapján készült.

A képzés sajátosságai szerint: sajátos nevelési igényű/halmozottan sérült (látássérült, enyhe értelmi fogyatékos) tanulók számára készült.

A vizuális nevelés legfontosabb célja, hogy segítse a tanulókat az őket körülvevő világ vizuálisan értelmezhető jelenségeinek megértésében, ezen belül a vizuális művészeti alkotások átélésében és értelmezésében, illetve ennek segítségével környezetünk tudatos alakításában. Ez a cél a tanórai kereteken belül az alkotva befogadás elvét követve valósulhat meg a leghatékonyabban, azaz a tantárgy jellemző tulajdonsága, hogy aktív tanulói tevékenységen alapul.

A tantárgy fontos célja, hogy a tanulók az iskolában megismerjék a magyarság által létrehozott legfontosabb képzőművészeti és építészeti műalkotásokat, nemzetünk hagyományos tárgykultúráját és díszítőművészetét. A tantárgy kulcsszerepet játszik a tanulók érzelmi fejlesztésében, mely az őket körülvevő világhoz való pozitív érzelmi viszonyulásuk kialakításának fontos eszköze. Ennek eredményeként elérendő cél, hogy a tanulók a magyar kultúrára büszkék legyenek, és kötődjenek szülőföldünk értékeihez. További fontos cél, hogy a tanulók ismerjék meg az európai és egyetemes vizuális kultúra legjelentősebb képzőművészeti és építészeti alkotásait, alakuljon ki bennük érdeklődés a vizuális jellegű művészetek iránt. Váljanak nyitottá a régmúlt korok, illetve az őket körülvevő XXI. század művészeti jelenségek befogadására.

Fontos cél továbbá a minél szélesebb körű anyaghasználat, az alkotó tevékenységen keresztül a kéz finommotorikájának fejlesztése, a változatos médiumok és megközelítési módok alkalmazása, a vizuális médiumok közötti átjárhatóság és a művészi gondolkodás szabadságának a kialakítása. Mindez segíti a tanulók tájékozódását az őket érő nagy mennyiségű vizuális információ feldolgozásában, szelektálásában, s végül majd az önálló, mérlegelni képes szemlélet kialakításában. Jelen korunk jellemző képkészítési lehetőségeit is figyelembe véve további cél a vizuális kommunikáció digitális kultúrához is köthető

mindennapi formáinak, illetve az épített környezet és a tárgyi világnak a vizsgálata, valamint a környezetalakítás tudatosságának fejlesztése.

A vizuális nevelés kiemelt feladatának tekinti a kreativitás fejlesztését, mely a vizuális problémamegoldás folyamatában fejleszhető és gyakorolható. A tanulók kreativitása az örömteli, kísérletező, az élményekben gazdag, alkotó tevékenység közben bontakozhat és teljesebbé válhat, mely mind az egyén, mind pedig a közösség alkotó energiáinak a motorja lehet. Lényeges elem mindezekben a motiváció kialakítása az önmagát folytonosan építő, alkotói magatartás megteremtésére és a folyamatos önművelésre. Ezzel összefüggésben fontos a tanulók önértékelésének és önismeretének fejlesztése, a mérlegelő szemlélet kialakítása, amelynek az önálló és a társakkal együttműködő gyakorlati feladatmegoldásokban kell megjelennie és működnie a tanulók fejlesztése során. A vizuális nevelés a tanulók személyiségfejlesztésének rendkívül fontos eleme, hiszen az itt alkalmazott tevékenységekre jellemző alkotva tanulás érzelmeket gazdagít, empátiát, intuíciót és minőségérzékletet, valamint önmagukkal szembeni igényességet kialakító hatása működik.

A vizuális kultúra (rajz, kézművesség) tantárgy közvetlen célja az alkotás öröme, az önmegvalósítás, a felszabadultság kialakítása a tanulóknak a környező világ vizuális sokfélesége és az emberi alkotások iránti érdeklődés felkeltésével a kézműves és művészi jellegű alkotások létrehozására során.

A vizuális kultúra célja egyrészt az ízlés, képzelőerő, önkifejezés képességének kialakítása a forma-, szín-, ritmusérzék kibontakoztatásával, a mozgáskoordináció, a figyelem, emlékezet és a kooperativitás fejlesztésével, másrészt az enyhe fokban értelmi fogyatékos tanulók hozzásegítése a látható világ értelmezéséhez, a szépség esztétikai élményének élvezetéhez.

A vizuális kultúra tantárgy a Nat és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve által megjelölt nevelési, fejlesztési feladatok megvalósítására a művészet és önkifejezés eszközeivel indirekt módon és integráltan kínál lehetőséget. Az erkölcsi nevelés terén kitartásra és erőfeszítésre tanít a feladatok végrehajtásában, az alkotások eszmei tartalmának értelmezésével és kifejezésével. A magyar alkotók, népi kézműves- és iparművészek munkáinak megismerése és értékelése révén nemzeti azonosságtudatra ébreszti a tanulókat. Az önismeret és társas kultúra fejlesztésére alkalmat kínálnak a gyermekmunkákból akár tanórai, akár intézményi szinten szervezett kiállítások, amelyek során lehetőség nyílik a pedagógusi értékeléssel párhuzamosan történő önértékelésre és társértékelésre. A lelki egészség megőrzése, illetve annak helyreállítása, az érzelmi intelligencia fejlesztése különösen fontos az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében. Az érzelmi nevelés számos aspektusát foglalja magában a művelődési anyag a saját, a társak és a

képzőművészek alkotásainak révén. A természeti témák alkalmat adnak a környezettudatosság erősítésére, a természeti és az ember által teremtett környezet megóvására való törekvés és a minden élő iránti tisztelet kialakítására.

A kiemelt fejlesztési feladatok közé tartozik a tanulók megismerő és befogadó képességének fejlesztése a közvetlen tapasztalás útján szerzett élmények feldolgozásával, az ismeretszerzés, a tanulás, a térbeli tájékozódás és a kommunikációs képességek közvetítésével. Kreativitásuk, alkotóképességük és művészeti-esztétikai befogadó képességük élénkítése során fejlődik problémamegoldó gondolkodásuk is. Az önismeret, önértékelés, önszabályozás magasabb fejlettségi szintre emelésére szintén jó alkalmat kínálnak a rajzórák, foglalkozások.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a műveltségi terület lehetőségeket kínál a tehetség kibontakoztatására is. A gyakorlati, manipulációs tevékenységek élményszerűségükkel segítik az ismeretek elmélyítését és serkentik a tanulók kreativitását.

A sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók nevelésének-oktatásának valamennyi momentumát átszövi a rehabilitációs-tevékenység. A képzelet, kifejezőképesség, kreativitás fejlesztésére egyik legalkalmasabb színtér a művészetek műveltségterület. A rajz, a kézművesség és a médiaismeret tantárgyként és szabadidős foglalkozásként egyaránt változatos és széleskörű lehetőségeket kínál a figyelemkoncentráció, a tartós és szándékos figyelem és emlékezet fejlesztésére, a tevékenységek kitartó végzésének megvalósítására, a feladattartás erősítésére.

A képzőművészeti alkotások esztétikai élményt adóan támogatják a megfigyelő- és elemzőképesség megalapozását, valamint az esztétikai érzékenység készségeinek fejlesztését. A téri, időbeli tájékozódás fejlesztése a tanulók művészeti befogadó és alkotó tevékenységeinek során egyaránt megvalósul. A kommunikációs képességek, az élmények, benyomások megfogalmazásának, kifejezésének képessége szóban és ábrázolásban egyaránt fontos rehabilitációs feladat. A finommotorika és a célszerű, tudatos eszközhasználat fejlesztése egyben a cselekvéses tanulás, ismeretszerzés eszközüül is szolgál.

A tanulók felelősségérzetének kialakítása, megerősítése maguk és környezetük iránt szociális kompetenciáik, erkölcsi tartásuk egyik legfontosabb komponense, tehát kiemelt rehabilitációs feladat. Az egyéni vagy közös alkotás örömeinek felfedezése, megélése motivációs élményként segíti az ok-okozati összefüggések, következmények felismerését, következtetések levonását, vagyis a kauzális gondolkodást.

Az önismeret, önértékelés, a társas kapcsolatok, a pozitív alkalmazkodóképesség, kapcsolatteremtő és együttműködési képesség alapját képezik a tanulásnak és a későbbi munkavégzésnek, a harmonikus, élhető felnőttkor megteremtésének.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók ismeretelsajátítási folyamataiban az egyénre szabott motiváción kívül jelentős szerephez jut a motoros tanulás, a tevékenységbe ágyazott kognitív fejlesztés. A különféle materiákkal, eszközökkel végzett tevékenységek során szerzett mozgásos és kognitív tapasztalatok transzfer hatásként érvényre juthatnak a közismereti tantárgyaknál is. A vizuális kultúra tantárgy alkalmat kínál az enyhe értelmi fogyatékos tanulók tehetséggondozására, amellyel pozitív énképüket, társadalmi integrációjukat erősíti és támogatja a társadalmi esélyegyenlőség megvalósulását.

A tanulók kulcskompetenciájának fejlesztését sokoldalúan szolgálhatja direkt és indirekt módon a vizuális kultúra tantárgy. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára elengedhetetlen a sok érzékszervi tapasztalat, a megfigyelések sokszínűsége és a manipulatív tevékenységre épülő ismeretgazdagítás. A kreativitás, kíváncsiság, divergens gondolkodás, eredeti látásmód és alkotókedv nem intelligenciafüggő, ezért a tanítványok sikeresek lehetnek e területen. A kommunikáció terén a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztését kiemelt feladatként említi az Irányelv. A tantárgy számos lehetőséget teremt a beszélgetésre, az érzelmek, gondolatok kifejezésére, véleménynyilvánításra, az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazására a közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.

Speciális célok, feladatok:

A látássérült tanuló az élet minden területén több nehézséggel küzd, mint az ép társai, ezért a készségek, képességek fejlesztése mellett kiemelten fontos a művészetek személyiségformáló hatása. Képi gondolkodása, ábrázolási, önkifejezési képessége nagyban függ látóképességétől.

Élményei, érzései színvonalas kifejezése erős kontrasztos hatást biztosító képzőművészeti technikák elsajátításával, a megfelelő, jó minőségű rajzeszközök használatával biztosítható.

A színvak, színtévesztő tanulók rajzeszközöit színmegjelöléssel kell ellátni.

A rajz és vizuális kultúrán belül a síkbeli ábrázolás mellett – elsősorban a súlyosan látássérült tanulók esetében – a hangsúly a térbeli plasztikus megjelenítésre (mintázás, agyagozás, makett stb.) helyeződik.

A tanulóknak tudatosuljon, hogy társas kapcsolatainak alakításában jelentősége van saját külső megjelenése esztétikumának is.

Fokozottan kell figyelni a médiahasználatra, médiaértésre, médiatudatosságra a látássérült tanulók esetében a vizuális megfigyelés és értelmezés esetében.

A tanulók az önálló ismeretszerzés érdekében szerezzenek jártasságot az internet-használatban képernyőolvasó programmal. Ismerjék az információözönben és a közösségi portálokon rejlő veszélyeket is.

- Halmozottan sérült tanulóknak vonatkozóan:

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség lényege a kreativitás fejlesztése. Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, nagy szerepe van benne a motivációnak és az érzelmeinek is.

Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés.

A tantárgy kiemelt feladatai:

- Képzlet, kifejezőkészség, kreativitás fejlesztése.
- Az esztétikai érzékenység készségeinek alapozása, fejlesztése.
- A térlátás fejlesztése, pontos képzetek kialakítása a valós térről, az anyag, forma, funkció, szerkezet, szín, fény és mozgás viszonyairól.
- A finommotorika, az eszközhasználati készség fejlesztése.
- Az érzékszervi kultúra gazdagítása.

Képességeiknek megfelelően értsék az új és hagyományos médiumok nyelvét. Ismerjék az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségeket. Tudatosuljon bennük az ezekben az alkalmazásokban lévő veszélyforrások, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmi érintkezés megkülönböztetése.

A vizuális kultúra órák megoszlása az adott évfolyamokon a következő:

Évfolyam	1.	2.	3.	4.
Heti óraszám	2 óra	2 óra	2 óra	1 óra
Tanítási hetek száma	36 hét	36 hét	36 hét	36 hét
Éves óraszám	72 óra	72 óra	72 óra	36 óra

1-2. évfolyam

A vizuális kultúra elsődleges célja kisiskolás korban, hogy a gyermeki alkotási vágyra és játékos kedvre alapozva átvezetést képezzen az óvodai nevelési fázisból az iskola világába, fejlesztve a hatékony tanuláshoz szükséges képességek kialakítását, megerősítését. A közös gyermeki alkotások során fejlődik a tanulók kommunikációs és kooperációs, reális ön- és társértékelési képessége.

Cselekvéses-tapasztalati tudásokhoz jutva értékelik és óvják a természeti és az épített környezet értékeit, felszabadultságot és örömet jelent azok szépsége, esztétikuma. Ha örömet lelik az alkotás folyamatában és alkotásaik eredményében, erősödik pozitív énképük.

A tanórákon az erkölcsi nevelés a saját munkáért, a közös alkotásért vállalt felelősség, valamint az önfegyelem gyakorlásaként valósulhat meg. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

A tanulói alkotások kivitelezése során az anyagokkal való környezettudatos gazdálkodásra és a szűkebb környezet esztétikus, rendezett kialakítására és fenntartására nyílt alkalom.

1. évfolyam

72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális nyelv és technikák	16
Kifejezés, képzőművészet	18
Vizuális kommunikáció	14
Tárgy-és környezetkultúra	24
Összes óraszám:	72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1.Vizuális nyelv és technikák	Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 16 óra/ 16 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében.	

	<p>Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> lendületes mozgással formaalkotási képesség; formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége;</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>1.1. A vonal</i> A vonal mint a mozgás lenyomata tapasztalati értelmezése. A vonal mint formaképző elem. Vonalfajták ismerete.</p> <p><i>1.2. A folt</i> A folt keletkezése. A folt változtathatósága.</p> <p><i>1.3. A szín</i> Szín, színritmusok alapszínekkel.</p> <p><i>1.4. Forma és nagyság</i> Egyszerű formák és nagyság három dimenzióban. Természeti formák ritmusa. Mesterséges formák megtapasztalása és megfigyelése.</p> <p><i>1.5. Síkforma, térforma</i> Sík és térformákból alkotott ritmusok. Formaelemek rendezése.</p>	<p>A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése.</p> <p>Egyszerű kép készítése mintakövetéssel a vonalfajták alkalmazásával.(pl.: óvodai jelek, labda, ház, zászló, stb. átrajzolásával)</p> <p>Képi elemek komponált megjelenítése.</p> <p>Vonalkompozíciók létrehozása.</p> <p>Grafikai és színes technika alkalmazása.</p> <p>Foltképzés grafitceruzával, színes ceruzával, zsírkrétával, vízfestékkel, ezek viselkedése a papíron.</p> <p>Termékek ritmikus kirakása.</p> <p>Sík- és térformák megfigyelése.</p> <p>Halmazok létrehozása adott szempont szerint.</p>	<p><i>Matematika:</i> egyenes; vonalak, halmazok, azonosság, különbözőség; síkidomok, testek.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> írás - álló, fekvő és ferde egyenes, hullám- és körvonal.</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, zenei aláfestés.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> termékek; baleset-megelőzés.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak:	<p>álló egyenes, fekvő egyenes, kréta, ecset,ferde egyenes, hullámvonal, körvonal, egyenes, görbe, kör, ismétlődés, folt, szín, színezés, ugyanolyan, egyforma, más alakú, oldal, kisebb, nagyobb, hatalmas, egyik csoport, másik csoport, kövérebb, soványabb, kék, sárga, piros, vízfesték,</p>	

csomagolópapír, selyempapír, papírtépés, színes papír, ragasztó, könyvjelző, gyufásdoboz, krepp papír, papírszalag, papírcsík, gyertya
--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	2. Kifejezés, képzőművészet	Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 18 óra/ 18 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p>2.1. <i>Hangulatok, élmények</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei. Kísérletezés a színekkel.</p> <p>Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel, lényegkiemelés színnel.</p> <p>Hangulat kifejezése ujjnyomással és foltfestéssel.</p> <p>Hangulat kifejezése természetes formák lenyomatával.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben.</p> <p>Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>évszakok, természeti jelenségek, élőlények.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>zenehallgatás, gyermekdalok, mondókák.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>gyermekversek az évszakokról, természetről.</p>

<p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <p>2.2. <i>Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése</i></p> <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design) legfontosabb megkülönböztető jegyei.</p>	<p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan.</p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával.</p> <p>Érzelmek kifejezése: fantáziakép készítése természeti formák használatával.</p> <p>Élménykifejezés vonalakkól alakított formákkal.</p> <p>Élménykifejezés egyéni formaalkotással.</p> <p>Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása.</p> <p>Esztétikai élmény átélése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak:</p>	<p>ősz, tél. tavasz, nyár, barna , fa, táj, nap, felhő, arc, víz, hullámozás, hajó, hal, falevelhullás, szél, faág, falomb, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemosódás (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss., havazás, hideg, jeges, hóember, virág, virágszirom rügy, rózsaszín, piros, fehér</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>3. Vizuális kommunikáció</p>	<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 14 óra/ 14 óra</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása.</p> <p>Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása.</p> <p>Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének</p>	

	képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <p><i>3.1 Vizuális jelek befogadása, értelmezése</i></p> <p>Nonverbális kommunikációs eszközök.</p> <p>A vizuális hatáskeltés eszközei.</p> <p>Képi és grafikai eszközök: vonal, folt, szín mint látványelem.</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok.</p>	<p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Képolvasás.</p> <p>Egyszerű emberi gesztusok, értelmezése cselekvéssel.</p> <p>Emberi gesztusok értelmezése képi jelekből.</p> <p>Arckifejezések értelmezése a valóságban és képen.</p> <p>Az arckifejezés és a testbeszéd megértésének fontossága pl.: a csecsemők esetében.</p> <p>Gyermek közeli művészeti alkotások és reklámfelületek értelmezése lényegkiemeléssel.</p> <p>Térbeli irányok jelzése, értelmezése.</p> <p>Elemi térviszonyok megfigyelése, használatának gyakorlása.</p> <p>Egyszerű tankönyvi ábrák értelmezése.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>dramatizálás.</p> <p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>biztonságos közlekedés, napszakok, napirend.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> életviteli-szociális kompetenciák (empátia, kommunikáció, kooperativitás).</p>
<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>3.2. Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben</i></p> <p>Tárgyas napirend.</p> <p>Rajzos napirend.</p> <p>Egyszerű piktogramok.</p> <p>Fotók.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló ábrák értelmezése, használata.(elemi szintű jel, napirendi rajz)</p> <p>Folyamat, mozgás megfigyelése a valóságban és képekben.</p> <p>Meghatározott esemény, történet fázisainak térben, síkban történő sorba rendezése.</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak:	fiú-lány, néni-bácsi, hajszín, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, elől- hátul, integetés, sírás, nevetés, vidám-szomorú, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel, tábla, jel
-------------------------------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra	Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 24 óra/ 24 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében.</p> <p>Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása.</p> <p>Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában.</p> <p>A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika ; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <p><i>4.1. Művészeti környezet</i></p> <p>Múzeum- és képtárlátogatások, megfigyelések.</p> <p><i>4.2. Élettér – természeti és épített környezet</i></p> <p>Az épített környezet esztétikuma.</p> <p>Az épített környezet védelme.</p> <p><i>Lakóhelyünk jelene és múltja.</i></p>	<p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján.</p> <p>A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, országzászló)</p> <p>Közvetlen környezet tárgyainak megfigyelése és csoportosítása funkció, anyag, forma szerint.</p> <p>Fogalomhasználat gyakorlása a látottakkal kapcsolatosan, mint régi-új, működik, nem működik stb.</p> <p><i>Lakóhelyünk jellegzetes épületeinek megismerése</i></p>	<p><i>Matematika:</i></p> <p>sorozat, ritmus, viszonyítások.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>dramatizálás.</p> <p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>Családi élet eseményei – ajándék az ünnepeltnek.</p> <p>Családi ünnepek.</p> <p>Környezet- és egészségvédelem.</p>

<p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <p>Reflexiók a látottakról – verbális megjelenítés.</p> <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>4.3. Tárgyak alkotása, díszítése</i></p> <p>Tárgykészítés természeti formákból.</p> <p>Tárgykészítés agyagból.</p> <p>Tárgykészítés papírból.</p> <p>Tárgyak csomagolása, díszcsomagolás</p>	<p>(városháza, gimnázium, templom, főtér).</p> <p>Múzeumok épületeinek megismerése.</p> <p>Lakó- és középületek (családi ház, iskola) összehasonlítása: funkció-nagyság.</p> <p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Egyszerű tárgyak készítése, díszítése mintakövetéssel, forma és színritmus használatával.</p> <p>Az agyag megmunkálása: a gömbölyítés, lapítás, sodrás gyakorlása.</p> <p>Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel.</p> <p>Térrendezés játékosan (mese, útvesztő)</p> <p>Környezettudatos csomagolás és anyaghasználat.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak:</p>	<p>fűzés, damil, cérna, csomó, agyag, kiegészítés, gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, spárga, bőrszík, kisebb-nagyobb, egyforma, teknős, süni, sodrás, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, csomagolás, selyempapír. régi-új, működik, nem működik, múzeum, dísz, főtér, városháza, templom</p>	
<p>A fejlesztés várt eredményei az 1. évfolyam végén</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a lendületes kézmozgás kivitelezésére, – a tantárgy során használatos eszközök megnevezésére és adekvát használatára, – a formák megfigyelésére, azok nagyság szerinti rendezésére, csoportosítására – egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére, – bátor kísérletezésre az egész rajzfelület befestéséhez, kitöltéséhez, – a tanult vonalak alkalmazásával élményszerű kép készítésére – már begyakorolt technikákkal összetett formák alkotása adott elemekből – társaival való kooperációra a közös alkotás során, 	

	<ul style="list-style-type: none">- családábrázolás értelmezésére,- egyszerű gesztusok megértésére- térbeliségre vonatkozó irányok kézmozdulattal való jelzésére, illetve felismerésére,- munkaterületét tisztán tartva, használható tárgyat készíteni,- mintakövetéssel egyszerű formákat készíteni,- egyszerű csomagolás készítése,- saját alkotása feletti örömmre.
--	--

<p style="text-align: center;">A továbbhaladás feltételei:</p>	<ul style="list-style-type: none">- vonalfajták ismerete, megnevezése- alapszínek ismerete, megnevezése- a vizuális nyelv legfontosabb alapelemeinek alkalmazása- törekedjen a vonaltól-vonalig színezésre- törekedjen a vonalelemek és foltformák esztétikus alkalmazására- egyszerű viszonyfogalmak használata: kicsi-nagy, gyors-lassú stb.- a legegyszerűbb emberi gesztusok, piktogramok megértése- egyszerű térbeli irányokat ismerete és használata: jobbra-balra, föl-le- a megismert anyagok, eszközök megfelelő alkalmazása
---	---

Súlyosan látássérült tanulókra vonatkozó kiegészítések:

Értse meg, hogy a tapintás segíti a dolgok megismerésében.

Élményeit szabadon jelenítse meg térben tanári segítséggel.

Tudjon agyagból vagy gyurmából mintázni.

Halmazottan sérült látássérült tanulókra vonatkozó kiegészítések:

Tudjon megfigyelni formákat, azokat nagyság szerint rendezni.

Tudja megkülönböztetni a szabályos, szabálytalan formákat.

Tudja kifejezni az időjárás egyszerű jelenségeit az évszakokhoz kapcsolódóan képalakításaiban.

A szögletes-íves, szögletes-gömbölyű formákat tudja megnevezni.

Tudjon tárgyakat készíteni papírból, agyagból – építéss technikával.

A tanulók értékelése 1. évfolyamon:

A tanulók értékelése 1. évfolyamon szöveges minősítés formájában történik:

- kiválóan megfelelt
- jól megfelelt
- megfelelt
- felzárkóztatásra szorul

2. évfolyam

72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális nyelv és technikák	19
Kifejezés, képzőművészet	17
Vizuális kommunikáció	16
Tárgy-és környezetkultúra	20
Összes óraszám:	72

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>1.Vizuális nyelv és technikák</p>		<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 19 óra/ 19 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Vonalfajták, alapszínek ismerete. Lendületes vonalvezetés, egyszerű képalkotás a legegyszerűbb vizuális elemekkel. Elemi viszonyszavak használata. Foltképzés különböző technikákkal</p>		
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való megértése és azok felhasználása az alkotótevékenység során, a tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagodása érdekében.</p> <p>Közös alkotásokban a kooperativitás kialakítása és fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> lendületes mozgással formaalkotási képesség; kompozíciós képesség (egyensúly); formaérzék; formalátás; formaalkotás és összehasonlítás képessége; vizuális ritmus képzésének képessége; tárkészítés képessége; mozgásemlékezet; mozgásfantázia; élménykifejezés képessége.</p>		
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	
<p><i>1.1. A vonal</i> A vonal mint a mozgás lenyomata és mint a mozgás kifejezője. A vonal mint formaképző elem. Vonalfajták mint rajzos kifejezőeszközök.</p> <p><i>1.2. A folt</i> A folt keletkezése. A folt változtathatósága, felhasználásának lehetőségei.</p> <p><i>1.3. A szín</i> Szín, színritmusok alapszínekkel. Foltalakítások színkeveréssel.</p>	<p>A vizuális nyelv alapvető elemeinek használata és megkülönböztetése.</p> <p>Vonalhúzási gyakorlatok különböző eszközökkel. Vonalak kapcsolódása, kereszteződése egymással.</p> <p>Képkészítés másolással vagy önállóan a vonalfajták alkalmazásával.</p> <p>Képi elemek komponált megjelenítése.</p> <p>Grafikai és színes technika alkalmazása.</p> <p>Grafitceruza, színes ceruza, zsírkréta, vízfesték, tempera, filctoll használata és viselkedése</p>	<p><i>Matematika:</i> egyenes; vonalak, halmazok, azonosság, különbözőség; síkidomok, testek.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> írás - álló, fekvő és ferde egyenes, hullám- és körvonal, szókincsbővítés</p> <p><i>Ének-zene:</i> ritmus, zenei aláfestés.</p>	

<p><i>1.4. Forma és nagyság</i></p> <p>Forma és nagyság három dimenzióban, térformák.</p> <p>Természeti formák ritmusa.</p> <p>Mesterséges formák megfigyelése, rendezése, csoportosítása.</p> <p><i>1.5. Síkforma, térforma</i></p> <p>Szabályos és szabálytalan síkformák.</p> <p>Szabályos és szabálytalan térformák.</p> <p>Sík-és térformákból alkotott ritmusok.</p> <p>Formaredukciók, lényegkiemelés, rendezés.</p>	<p>a papíron. Ezek együttes használata.</p> <p>Saját ritmus létrehozása sík-és térformákból.</p> <p>Szabályos és szabálytalan formák válogatása.</p> <p>Díszítőmunka formaelemekkel.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>termékek; baleset-megelőzés.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak:</p>	<p>álló egyenes, fekvő egyenes, kréta, ecset, lendületes kézmozgás, ferde egyenes, hullámvonal, körvonal, vastag vonal, vékony vonal, egyenes, görbe, ismétlődés, folt, szín, szétfolyás, összefolyás, keveredés, foltforma, színezés, egyenletes, ugyanolyan, egyforma, más alakú, oldal, kisebb, nagyobb, hatalmas, egyik csoport, másik csoport, kövérebb, soványabb, kék-sárga, piros, vízfesték, tempera, filctoll, csomagolópapír, selyempapír, papírtépés, színes papír, ragasztó, könyvjelző, gyufásdoboz, krepp papír, papírszalag, papírcsík, gyertya, álló és fekvő nyolcas, ovális forma, zöld, narancssárga, lila, átalakítás, hozzátevés, elvevés, szabályos, szabálytalan</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>2. Kifejezés, képzőművészet</p>	<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 17 óra/ 17 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Alapszínek ismerete és használata. Élményszerű kép készítése az évszakok színvilágának megfelelően. Vizuális jelenségek elemi szintű leírása. Színes ceruza, vízfesték, tempera használata.</p>	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, elemi szintű értelmezése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képzeteket felidéző ábrázolási képesség; kompozíciós képesség; formaérzék; képalkotó képesség; képolvasási képesség; ábrázolási képesség – tárgyi megfeleltetés képessége; jelzés szintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>2.1. Hangulatok, élmények</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Színhasználat konkrét céllal.</p> <p>Színkeverés az alapszínekből.</p> <p>Vonal felhasználása élmény kifejezéséhez.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel, lényegkiemelés színnel, mérettel.</p> <p>Hangulat kifejezése foltfestéssel és különböző nyomhagyó eszközökkel.</p> <p>Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával.</p> <p>A hideg-meleg színek kifejező ereje, használata.</p> <p>Hangulat kifejezése természetes formák körvonalának és lenyomatának felhasználásával.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben.</p> <p>Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.</p> <p>Képalkotási térjelzők alkalmazása.(ég-föld jelzése).</p> <p>Emberábrázolás különböző technikákkal.</p> <p>Fantáziakép készítése tenyér és levél körvonalával és lenyomatával.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>évszakok, természeti jelenségek, élőlények.</p> <p><i>Ének-zene:</i></p> <p>zenehallgatás, gyermekdalok, mondókák.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>gyermekversek az évszakokról, természetről.</p>
<p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <p><i>2.2. Reaktív alkotás, élmények, hatások kifejezése</i></p>	<p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással,</p>	

<p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design) legfontosabb megkülönböztető jegyei.</p>	<p>dallammal, gesztusokkal, verbálisan.</p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése természetes formák felhasználásával.</p> <p>Érzelmek kifejezése bábfigurák készítésével természeti formákból.</p> <p>Élménykifejezés vonalakból alakított formákkal.</p> <p>Élménykifejezés egyéni formaalkotással.</p> <p>Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása. Esztétikai élmény átélése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak:</p>	<p>ősz, tél. tavasz, nyár barna, szürke, hangulat, fa, táj, nap, felhő, arc, önarckép, víz, hullámváz, hajó, hal, falevélhullás, szél, faág, falomb, fólia, toll, fotó, kivetítés, írásvetítő, digitális tábla, száraz, zörög, avar, fej, test, kéz, láb, kígyó, tekeredés, összemosódás (színek), szomorú, vidám, lassú, gyors, lágy, friss, szeptember, október, november, havazás, hideg, jeges, hideg szín, hóember, virág, virágszirom rügy, rózsaszín, piros, fehér, szivárvány, változás,</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>3. Vizuális kommunikáció</p>	<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 16 óra/ 16 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Egyszerű emberi gesztusok és piktogramok megértése. Térbeli irányok (fől-le, jobb-bal) használata. Történetek, események sorbarendezése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása.</p> <p>Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása.</p> <p>Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása.</p>	

	<p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; kapcsolatok felismerésének képessége; gesztusok megértésének képessége; mimika megértésének, képen való felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; vizuális kifejezőképesség; érzelmek kifejezésének legegyszerűbb jelzései.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <p><i>3.1 Vizuális jelek befogadása, értelmezése</i></p> <p>Nonverbális kommunikációs eszközök.</p> <p>A vizuális hatáskeltés eszközei.</p> <p>Képi és grafikai eszközök: vonal, folt, szín, fény, nagyság mint látványelem.</p> <p>Technikai képalkotás – fényképezés, videofelvétel, film jelentősége.</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok.</p>	<p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Képolvasás.</p> <p>Emberi gesztusok értelmezése cselekvéssel.</p> <p>Emberi gesztusok értelmezése képi jelekből.</p> <p>Arckifejezések értelmezése a valóságban és képen.</p> <p>Az arckifejezések és a testbeszéd megértésének jelentősége a mindennapokban: pl: nem halljuk csak látjuk. Gyermekek közeli művészeti alkotások és reklámfelületek, könyvborítók, cd-borítók stb. értelmezése lényegkiemeléssel.</p> <p>Álló- és mozgókép közötti különbség. Reklám megtekintése ugyanarról a termékről a két technikával.</p> <p>Térbeli irányok jelzése, értelmezése.</p> <p>Elemi térviszonyok megnevezése, használatának gyakorlása.</p> <p>Egyszerű ábrák, jelek jelentősége, értelmezése, csoportosítása a mindennapokra vonatkozóan.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>dramatizálás.</p> <p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>biztonságos közlekedés, napszakok, napirend.</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> életviteli-szociális kompetenciák (empátia, kommunikáció, kooperativitás).</p>
<p><i>Alkotótevékenység</i></p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló</p>	

<p>3.2. <i>Vizuális kommunikáció szerepe a kifejezésben</i></p> <p>Tárgyas napirend. Rajzos napirend. Egyszerű piktogramok. Vizuális eszközök használata. Fotók.</p>	<p>megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz alaprajz, térkép).</p> <p>Folyamat, mozgás megjelenítése egyszerű eszközökkel (elemi szintű folyamatábra, fázisrajz). Meghatározott esemény, történet fázisainak térben, síkban történő megjelenítése lényegkiemeléssel.</p> <p>Emberi érzelmek megjelenítése rajzban: vidám-szomorú arc.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak:</p>	<p>fiú-lány, néni-bácsi, hajszín, lányruha, fiúruha, magas-alacsony, gyerek, felnőtt, anya, apa, gyerek, család; Gyere ide! Menj el! jobbra-balra, körbe, föl-le, elől- hátul, integetés, magyarázat, tilos-szabad, sírás, nevetés, vidám-szomorú, világos-sötét, reggel, délelőtt, dél, délután, este, éjjel, méret, tábla, jel</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>4. Tárgy- és környezetkultúra</p>	<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 20 óra/ 20 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Tárgyak különböző szempontú csoportosításai. Tárgykészítés és díszítés a környezettudatosság jegyében. Néhány magyar szimbólum ismerete.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében.</p> <p>Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyainak forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében.</p> <p>Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása.</p> <p>Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában.</p> <p>A népi tárgykultúra legjellemzőbb tárgyainak megismertetése.</p>	

	<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> vizuális ritmus képzésének képessége; manualitás, finommotorika ; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége.	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <p><i>4.1. Művészeti környezet</i></p> <p>Múzeum- és képtárlátogatások, megfigyelések.</p> <p><i>4.2. Élettér – természeti és épített környezet</i></p> <p>Az épített környezet esztétikuma.</p> <p>Az épített környezet védelme.</p> <p>Környezettudatosság.</p> <p><i>Befogadás-alkotás</i></p> <p><i>Lakóhelyünk jelene és múltja.</i></p> <p>Reflexiók a látottakról – verbális, saját vizuális megjelenítés.</p>	<p><i>.Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Kiállítás, múzeumlátogatások, reflexiók a látottakra közvetlen tapasztalatok alapján.</p> <p>A legfontosabb nemzeti szimbólumok felismerése (nemzeti színek, címer, országzászló, városzászló Országház, Szent Korona).</p> <p>Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint.</p> <p><i>A főtér, mint centrum. Az itt található épületek (templom, városháza, gimnázium) és utak szerepe most és régen.</i></p> <p><i>Központiség megjelenése (magas épületek, széles utak).</i></p> <p><i>Térrendezés: egy város makettjének elkészítése hulladékdobozokból. Múzeum múltidéző tárgyainak megismerése. Bútorok, háztartási eszközök, népi játékok.</i></p> <p>Forma és rendeltetés közötti összefüggések megbeszélése.</p> <p>Fogalomhasználat gyakorlása a látottakkal kapcsolatosan, mint régi-új, természetes-mesterséges, használati-vagy dísz tárgy stb.</p> <p>Lakó-és középületek és azok környezetének összehasonlítása.</p> <p>Mitől marad szép az iskolánk?</p>	<p><i>Matematika:</i></p> <p>sorozat, ritmus, viszonyítások.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>dramatizálás.</p> <p><i>Környezetismeret:</i></p> <p>Családi élet eseményei – ajándék az ünnepeltnek.</p> <p>Családi ünnepek.</p> <p>Környezet- és egészségvédelem.</p>

<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>4.3. Tárgyak alkotása, díszítése</i></p> <p>Tárgykészítés természeti formákból. Tárgykészítés agyagból. Tárgykészítés papírból.</p> <p>Tárgyak csomagolása, díszcsomagolás.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Egyszerű makett elkészítése. Környezet-átalakítás egyszerű eszközökkel.</p> <p>Építés zárt és szabad térben valós és meseszerű témákhoz.</p> <p>Egyszerű tárgyak készítése különböző anyagokból.</p> <p>Agyag megmunkálása: állatok egyszerű tárgyak készítése gömbökből, hurkákból.</p> <p>Csomagolás környezettudatos anyaghasználattal.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak:</p>	<p>fűzés, damil, cérna, csomó, agyag, kiégetés, gyúrható, gömbölyítés, golyó, gyöngy, spárga, bőrszj, kisebb-nagyobb, egyforma, teknős, süni, sodrás, agyaghurka, ünnep, névnap, születésnap, Anyák Napja, meglepetés csomagolás, selyempapír, régi-új, működik, nem működik, természetes-mesterséges, használati-vagy dísz tárgy múzeum, dísz, főtér, városháza, templom</p>	
<p>A fejlesztés várt eredményei a 2. évfolyam végén</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a lendületes kézmozgás kivitelezésére, – a tantárgy során használatos eszközök megnevezésére és adekvát használatára, – a formák megfigyelésére, azok nagyság, funkció szerinti rendezésére, – egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére, – bátor kísérletezésre az egész rajzfelület befestéséhez, kitöltéséhez, – tér ábrázolására ég-föld jelzésével, – a tanult vonalak alkalmazásával felismerhető ábra, rajz készítésére, – a már begyakorolt technikákkal, kevert technikával alkotás létrehozására, – élményszerű, telített kompozíció készítésére – társaival való kooperációra a közös alkotás során, – családbárázolás értelmezésére, – egyszerű gesztusok megértésére és reprodukciójára, 	

	<ul style="list-style-type: none"> – térbeliségre vonatkozó irányok kézmozdulattal való jelzésére, illetve felismerésére, – munkaterületét tisztán tartva, használható tárgyat készíteni, – tudatosan változtatni az alkotás nagyságát, – utánnzással egyszerű formákat készíteni, – esztétikusan becsomagolni egy egyszerű formájú tárgyat, – saját alkotása feletti örömrre.
<p style="text-align: center;">A továbbhaladás feltételei:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sík- és térformák megkülönböztetése (szabályos-szabálytalan, szögletes-íves, szögletes, gömbölyű és szimmetrikus), megnevezése, rendezése, - tárgyak helyének, helyzetének meghatározása - színárnyalatok létrehozása, - tudatos színkeverés, kevert színek nevének ismerete - egyszerű arckifejezések, ábrák, táblák értelmezése, vidám-szomorú rajzos megjelenítése - törekedjen a térábrázolásra és a felület kitöltésére - élményszerű kép készítése hideg-meleg színek használatával - a megismert anyagok, eszközök megfelelő alkalmazása
<p style="text-align: center;">Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanuló képes:</p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset megelőzési szabályok betartására, – a lendületes kézmozgás kivitelezésére, – a tantárgy során használatos eszközök megnevezésére és adekvát használatára, – a formák megfigyelésére, azok nagyság szerinti rendezésére, – egyszerű esztétikus alkotás elkészítésére, – bátor kísérletezésre az egész rajzfelület befestéséhez, kitöltéséhez, – a tanult vonalak alkalmazásával felismerhető ábra, rajz készítésére, – a már begyakorolt technikákkal, kevert technikával alkotás létrehozására, – társaival való kooperációra a közös alkotás során, – családrábrázolás értelmezésére, – egyszerű gesztusok megértésére és reprodukciójára, – térbeliségre vonatkozó irányok kézmozdulattal való jelzésére, illetve felismerésére, – munkaterületét tisztán tartva, használható tárgyat készíteni, – tudatosan változtatni az alkotás nagyságát, – utánnzással egyszerű formákat készíteni, – esztétikusan becsomagolni egy egyszerű formájú tárgyat, – saját alkotása feletti örömrre.

Súlyosan látássérült tanulóakra vonatkozó kiegészítések:

2020. szeptember 1-től felmenő rendszerben érvényes

Értse meg, hogy a tapintás segíti a dolgok megismerésében.

Élményeit szabadon jelenítse meg térben tanári segítséggel.

Tudjon agyagból vagy gyurmából mintázni, tanári segítséggel papírt, ollót, ragasztót célszerűen használni.

Halmazottan sérült látássérült tanulókra vonatkozó kiegészítések:

Tudjon megfigyelni formákat, azokat nagyság szerint rendezni.

Tudja megkülönböztetni a sík és térbeli formákat. Tudja megkülönböztetni a szabályos, szabálytalan formákat.

Értelmezze az egyszerű arckifejezéseket, gesztusokat.

Tudja kifejezni az időjárás egyszerű jelenségeit az évszakokhoz kapcsolódóan képalakításaiban.

Tudja a tárgyak helyét, helyzetét meghatározni segítségnyújtással.

A szögletes-íves, szögletes-gömbölyű formákat tudja megnevezni, ábrázolni.

Tudjon tárgyakat készíteni papírból, agyagból – építéssel technikával.

A tanulók értékelése 2. évfolyamon:

A tanulók értékelése 2. évfolyamon félévig szóveges minősítés, második félévtől pedig érdemjegy formájában történik:

- kiválóan megfelelt	- jeles (5)
- jól megfelelt	- jó (4)
- megfelelt	- közepes (3)
- felzárkóztatásra szorul	- elégséges (2)
	- elégtelen (1)

3–4. évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja, hogy a vizuális kultúra tantárgy élményt adóan járuljon hozzá a tanulási képességek intenzív fejlesztéséhez, a sérülésből eredő hátrányok leküzdéséhez, kreativitásra, aktivitásra ösztönözve az enyhe értelmi fogyatékos kisiskolásokat. Az egyéni vagy közös alkotótevékenység elősegíti a kisgyermek személyiségének pozitív változásait, énképük pozitív megerősítését, kiváltképp az önismeret és a társas kultúra, valamint az esztétikai-művészeti tudatosság kialakítása tekintetében.

A vizuális kultúra tantárgy természetes módon kínál alkalmakat az individualizációs eljárásoknak akár terápiás, akár tehetséggondozási célzattal.

A tantárgy szerepe a fejlesztési területekben és a kulcskompetenciákban, hogy megvalósuljon az erkölcsi nevelés, a saját munkáért, a közös alkotásért vállalt felelősség, valamint az önfegyelem gyakorlása során.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztését, az önbizalom erősítését szolgálhatják a tanulói alkotások ön- és társértékelő mozzanatai.

A tanulói alkotások kivitelezése során az anyagokkal való környezettudatos gazdálkodásra és a szűkebb környezet esztétikus, rendezett kialakítására és fenntartására nyílt alkalom.

3. évfolyam

72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális nyelv és technikák	20
Kifejezés, képzőművészet	20
Vizuális kommunikáció	10
Tárgy-és környezetkultúra	22
Összes óraszám:	72

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Vizuális nyelv és technikák	Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 20 óra/ 20 óra

<p>Előzetes tudás</p>	<p>Adekvát eszközhasználat. Alapszínek ismerete. A sík- és térformák megkülönböztetésének képessége. Egyszerű alkotások létrehozása.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során. A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközszerével. A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színek kompozíciós képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alak-háttér, gestalt-látás; téralakítás képessége.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p>1.1. A vonal A vonal, mint érzelem, indulat kifejezője. A vonal, mint a folt határa.</p> <p>1.2. A folt Folt létrehozása különféle technikákkal. Foltképzés ceruzával.</p> <p>1.3. A szín Színkeverés. Színritmusok.</p>	<p>Érzelmek kifejezése vonalak segítségével. Vonalas firkák készítése ceruzával, filccel inspirációkhoz. Lágy, erőteljes vonalak alkalmazása zenére. Mit rajzolna egy szomorú, jókedvű, erőszakos stb. gyerek? Kontúr megfigyelése műalkotásokon, kontúr átrajzolása. Színezés vonalhatárok betartásával, színes ceruzával, zsírkrétával. Folt létrehozása színkeveréssel. Alapszínek tudatos alkalmazása. 2-3 színből színritmus létrehozása.</p> <p>Sokszorosítási technikák alkalmazása. Nyomdázás természetes anyagokkal. Falikép formaritmus</p>	<p><i>Matematika:</i> vonalfajták, növekvő és csökkenő sor.</p> <p><i>Ének-zene:</i> érzelmi hatások és grafikus leképezésük; zenei és grafikai ritmus.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> termékek, levelek.</p>

<p>Forma- és színek kompozíciók létrehozása adott formákból.</p> <p><i>1.4. Reprodukció, sokszorosítás</i></p> <p>Sokszorosítás nyomtatással.</p> <p>A nyomtatás dekoratív felhasználása.</p> <p>Természeti anyagok felhasználásával vizuális ritmusok létrehozása.</p> <p><i>1.5. Síkforma, térforma</i></p> <p>A vonal mint a síkforma körvonala.</p> <p>A folt mint a térforma árnyéka.</p> <p>Gömbölyded és szögletes térforma.</p> <p>Egyszerű tér kialakítása – pl. dobozból bababház.</p>	<p>létrehozásával. (levél, burgonya, alma stb.)</p> <p>Tárgykészítési technikák alkalmazása.</p> <p>Sík- és térformák megfigyelése.</p> <p>A forgásformák (henger) megfigyelése létrehozása, tapasztalati úton gyurmából, agyagból.</p> <p>Gömbölyded és szögletes térformák megfigyelése a valóságban és a térben.</p>	
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak:</p>	<p>lágú, kemény, kellemes, erőteljes, folt széle, elválasztás, összekötés, átfestés, alapszín, átmásolás, átlátszó, egész forma, részforma, krumplinyomás, dugónyomás, levélerezet, kerek, gömbölyű, gömbölyded, szögletes, árnyék, henger</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>2. Kifejezés, képzőművészet</p>	<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 20 óra/ 20 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Vizes alapú festési technika. Biztos eszközhasználat. Célzott színhasználat. Kezdetleges téri ábrázolás. Kooperáció társakkal közös mű létrehozásában.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése.</p>	

	<i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készségszintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelzésszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.
--	--

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>2.1. Hangulatok kifejezése</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel.</p> <p>Élmény, hangulat kifejezése színnel.</p> <p><i>Befogadás</i></p> <p><i>2.2. Emberi kapcsolatok különféle ábrázolásainak megélése</i></p> <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design legfontosabb megkülönböztető jegyei</p> <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <p><i>2.3. Saját élmények interpretációi</i></p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan.</p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése festéssel.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Közvetlenül átélt élmények (hallott, látott) vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban.</p> <p>Zenére, versre hangulati foltképzés.</p> <p>Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Élethű és absztrakt ábrázolású tájképek megfigyelése.</p> <p>Beszélgetés a műalkotások színének és hangulatának kapcsolatáról.</p> <p>Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása.</p> <p>Esztétikai élmény átélése.</p> <p>Felnőtt, gyerek megkülönböztetése vizuálisan.</p>	<p><i>Környezetismeret:</i> az élőlények és az évszakok;</p> <p>környezeti fenntarthatóság – hulladék hasznosítása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népi és műalkotások a természetről.</p>

Érzelmek kifejezése fantáziakép készítésével.		
Érzelmek kifejezése színekkel – vizes alapú festéssel.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak:	hegy, domb, kocsi, vonat, szeretet, testvéri szeretet, csecsemő, kapcsolat, öröm, boldogság, ködös, hideg szín, meleg szín	

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	3. Vizuális kommunikáció		Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 20 óra/ 10 óra
Előzetes tudás	<p>Az alapszínek ismerete, a kevert színek felismerése és azonosítása.</p> <p>Az alapvető technikák (rajzolás, színezés, festés) alkalmazásának képessége.</p> <p>Vizuális percepciók képesség, figyelem, emlékezet.</p> <p>Képesség az alkotásra, befogadásra és az új technikák elsajátítására.</p>		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása.</p> <p>Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása.</p> <p>Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása.</p> <p>Térlátás fejlesztése.</p> <p>Rekonstrukciós képesség fejlesztése.</p> <p>Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete.</p>		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <p>3.1. <i>Vizuális jelek értelmezése, „olvasása”</i></p> <p>Képolvasás.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (elemi szintű jel, napirendi rajz)</p>	<p><i>Matematika:</i> mértani testek.</p> <p>–</p> <p><i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> fogyasztói szokások.</p>	

<p>Mértani tárgyak egy nézete (pl. kocka – négyzet).</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok</p> <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység</i></p> <p><i>3.2. Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció</i></p> <p>Tárgyak nézetei.</p> <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>3.3. Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban</i></p> <p>Rajzos napirend.</p> <p>Egyszerű piktogramok.</p> <p>Fotó.</p>	<p><i>Befogadó-alkotó tevékenység:</i></p> <p>Tárgyak felismerése és jelzése egy nézet alapján.</p> <p>Tárgyak legjellemzőbb nézeteinek megfigyelése, lerajzolása egy nézet alapján.</p> <p>Alaprajz és tárgy egyeztetése.</p> <p>Tárgyak körberajzolásával alaprajz készítése.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Képolvasás.</p> <p>Mértani tárgyak felismerése egy nézetük alapján (pl.. kocka – négyzet).</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok megértése.</p> <p>Fotók értelmezése, ok-okozati összefüggések meglátása.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>alaprajz, felismerhető, nézet fotó, sorrend, üzenet, reklám, lényeg</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>4. Tárgy- és környezetkultúra</p>	<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 22 óra/ 22 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Egyszerű, használható tárgy készítése.</p> <p>Az alkotás nagyságának tudatos befolyásolása.</p> <p>Utánzással egyszerű formák készítése.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében.</p>	

	<p>Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében.</p> <p>Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása.</p> <p>Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyság; tiszta munkaterület iránti igény.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények/Tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <p><i>4.1. Irányított megfigyelés – a környezet tárgyai</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – esztétikum – forma – funkció – anyag – szín, hangulat stb. <p><i>Lakóhelyünk jelene és múltja</i></p> <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>4.2. Tárgyak készítése</i></p> <p>Egyszerű tárgyak készítése.</p> <p>Tárgykészítés agyagból.</p> <p>Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése.</p> <p>Sablonhasználat.</p>	<p><i>Lakóhelyünk épületeinek, tereinek esztétikuma (köztéri szobrok, épületek, parkok megfigyelése)</i></p> <p><i>Múzeumok megismerése.</i></p> <p><i>A hajdúk életének, történetének és tárgyi emlékeinek megismerése.</i></p> <p><i>Tarsolylemez készítése kartonból, díszítés minta alapján.</i></p> <p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Egyszerű tárgyak készítése az otthon és az iskola világából (pl.: szalvétagyűrű gurigából)</p> <p>Tárgykészítés papírból – tároló dobozok, henger- és hasábfarmák.(pl.: asztali ceruzatartó különböző formájú dobozokból)</p> <p>Tárgykészítés agyagból – edények formába nyomkodással történő alakítása.</p> <p>Tárgyak készítése agyagból – tál hurkás díszítéssel.</p> <p>Egyszerű sablon használata a tárgyak készítésénél.</p>	<p><i>Matematika:</i> mértani testek.</p> <p><i>Technika, életvitel- és gyakorlat:</i> használati tárgyak készítése.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> környezet- és egészségvédelem, baleset-megelőzés.</p>

	<p>Környezet átalakítása egyszerű eszközökkel.</p> <p>Elemi szintű, gyakorlati alapú anyagismeret szerzése: papír, agyag.</p> <p>Törekvés ízléses díszítésre.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint.</p> <p>Tárgyak és funkciók megismerése. Köznapi és ünnepi tárgyak formája, díszítése.</p>	
--	---	--

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>henger, beborítás, használati tárgy, forma, sablon, elsimítás, felező hajtás, átlós hajtás. köznapi, ünnepnap, park, szobor, hajdúk, tarsolylemez, szalvétagyűrű</p>
---------------------------------------	---

<p>A fejlesztés várt eredményei a 3. évfolyam végén</p>	<p><i>A tanuló képes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára, – az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására, – a szabályos ismétlődés megfigyelésére, ritmus készítésére tárgyak egy tulajdonságának változtatásával, – forma- és színritmus létrehozására, – egyszerű, esztétikus alkotás elkészítésére, – társaival együttműködve nagyméretű alkotás készítésére, – képen látható dolgok megnevezésére, – egyszerű jelenetábrák megértésére, – saját alkotása feletti öröme.
--	--

A továbbhaladás feltételei	<ul style="list-style-type: none">- egyszerű vizuális jelek, jelzések (kontúr, folt, forma-, vonal- és színritmusok, folyamatábrák, képek,) felfedezése, értelmezése, alkalmazása- egyszerű tárgyak helyzete, ábrázolása, alaprajzának elkészítése egy nézet alapján- téri viszonylatok megjelenítése vizuálisan- hangulati élmények kifejezése, felnőtt-gyerek megkülönböztetése- az alkotás folyamatában- az újabb technikák, eszközök, anyagok megfelelő alkalmazása- egyszerű tárgyak elkészítése sablon és mintakövetés segítségével
---	---

Súlyosan látássérült tanulókra vonatkozó kiegészítések:

Élményeit szabadon jelenítse meg térben tanári segítséggel.

Használja kedvelt formáit.

Tudjon agyagból vagy gyurmából mintázni; tanári segítséggel papírt, ollót, ragasztót célszerűen használni.

Legyen képes tanári segítséggel tapintásos megfigyelés alapján a jellegzetes formákat megragadni, a változást rögzíteni.

Rendelkezzen a forma és a rendeltetés viszonyával kapcsolatos alapvető képzetekkel.

Halmazottan sérült látássérült tanulókra vonatkozó kiegészítések:

Ismerje a vizuális alapelemek egyszerű rendszereit, mint vonalfajták, formák, színritmusok.

Ismerje a vizuális alapelemek viszonylatait (irány, arány).

Tudjon képet alkotni az időjárás, az évszakok hangulatának kifejezésével, a téri viszonylatok spontán rögzítésével.

Legyen képes egyszerű vizuális ritmusok létrehozására.

Tudjon tárgyakat készíteni a megismert anyagokkal.

Értse a legegyszerűbb vizuális jelzéseket.

Váljon gyakorlottá az egyes vizuális elemek használatában.

Fejlődjön érzelmi világa és kreativitása.

Tudjon megfigyeléseket tenni, és azokat megfogalmaznia természeti környezet vizuális jellemzőire vonatkozóan.

A tanulók értékelése 3. évfolyamon:

A tanulók értékelése 3. évfolyamon érdemjegy formájában történik:

- jeles (5)
- jó (4)
- közepes (3)
- elégséges (2)
- elégtelen (1)

4. évfolyam

36 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör neve	Óraszám
Vizuális nyelv és technikák	10
Kifejezés, képzőművészet	10
Vizuális kommunikáció	10
Tárgy-és környezetkultúra	6
Összes óraszám:	36

JAVASOLT ÓRASZÁM/ HELYI ÓRASZÁM: 36 óra / 36 óra

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	1. Vizuális nyelv és technikák	Javasolt óraszám/ helyi

		óraszám: 10 óra/ 10 óra
Előzetes tudás	<p>Adekvát eszközhasználat. Kevert színek ismerete.</p> <p>A sík- és térformák megkülönböztetésének képessége. Egyszerű színritmus, színek kompozíció létrehozása különböző technikákkal.</p> <p>Egyszerű alkotások létrehozása.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A vizuális nyelv alapelemeinek – szín, forma, tömeg – megismerése, környezeti relációkban való biztos értése, felhasználásuk az alkotótevékenység során.</p> <p>A tanulói személyiség érzelmi és mentális gazdagítása a rajz tantárgy eszközrendszerével.</p> <p>A kooperativitás fejlesztése és működtetése a közös tanulói alkotási folyamatban.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> érzelmek (egyszerű kivitelezésű) grafikus kifejezésének képessége; elhagyás és kiemelés képessége; forma- és színek kompozíciós képesség; vizuális ritmus létrehozásának képessége; alakítási készség; formaérzék; alak-háttér, gestalt-látás; téralakítás képessége.</p>	
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>A vonal</i></p> <p>A vonal, mint érzelem, indulat kifejezője.</p> <p>A vonal, mint a folt határa</p> <p>1.6. A folt létrehozása különféle technikákkal.</p> <p>Foltképzés ceruzával.</p> <p>1.7. A szín</p>	<p>Érzelmek kifejezése vonalak segítségével.</p> <p>Vonalfirkák különböző technikákkal (filctoll, zsírkréta, rajzszén, vízfesték) inspirációkra.</p> <p>Kontúr, behatárolás alkalmazása.</p> <p>Tárgyak körvonalának ábrázolása, kiegészítése.</p> <p>Folt létrehozása színkeveréssel.</p> <p>Alapszínek tudatos alkalmazása.</p> <p>Tárgyak, élőlények ábrázolása közvetlen szemlélet és emlékezet alapján.</p> <p>Másolás és leképezés.</p> <p>Színezés vonalhatárok betartásával vízfestékekkel, temperával.</p> <p>Sokszorosítási technikák alkalmazása.</p>	<p><i>Matematika:</i> vonalfajták, növekvő és csökkenő sor.</p> <p><i>Ének-zene:</i> érzelmi hatások és grafikus leképezésük; zenei és grafikai ritmus.</p> <p><i>Környezetismeret:</i> termékek, levelek.</p>

<p>Színkeverés. Világosabb, sötétebb árnyalatok létrehozása.</p> <p>Színritmusok.</p> <p>Forma- és színekompozíciók létrehozása adott formákból.</p> <p><i>1.8. Reprodukció, sokszorosítás</i></p> <p>Sokszorosítás nyomtatással.</p> <p>A nyomtatás dekoratív felhasználása.</p> <p>Természeti anyagok felhasználásával vizuális ritmusok létrehozása.</p> <p><i>1.9. Síkforma, térforma</i></p> <p>A vonal, mint a síkforma körvonala.</p> <p>A folt mint a térforma árnyéka.</p> <p>Pozitív-negatív forma.</p> <p>Kompozíciók forgásformákból.</p> <p>Változatos ritmikus térfelületek létrehozása különféle anyagokkal és technikákkal.</p> <p>Egyszerű tér kialakítása</p>	<p>Nyomdázás természetes anyagok és hulladék anyagok felhasználásával.</p> <p>Csomagolópapír, képeslap készítése formaritmussal. (gyúrtpapír, fonalak stb.)</p> <p>Tárgykészítési technikák alkalmazása.</p> <p>Sík- és térformák megfigyelése. Sík- és térformák gyakorlati szempontú differenciálása.</p> <p>A forgásformák (henger) létrehozása, megfigyelése tapasztalati úton téglalapból.</p> <p>Jártasság szerzése a gipszkiöntés technikájában. Ritmikus nyomhagyás, pozitív. – negatív forma értelmezésével.</p> <p>A felület fogalmának tisztázása szemléleti-tapasztalati úton.</p> <p>Makett építés dobozokból, tárgyakkól.</p>	
<p>Kulcsfogalmak / fogalmak:</p>	<p>lágú, kemény, kellemes, erőteljes, rajzszen, folthatár, elválasztás, összekötés, átfestés, alapszín, átmásolás, átlátszó, egész forma, részforma, krumplinyomás, dugónyomás, papírnyomat, hulladék, szerkezet, levélerezet, kerek, gömbölyű, gömbölyded, árnyék, henger, felület, fényforrás, megvilágítás, háttér, szerkezet</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>2. Kifejezés, képzőművészet</p>	<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám:</p>
---	---	--

		10 óra/ 10 óra
Előzetes tudás	<p>Hangulatok kifejezése színekkel. Biztos eszközhasználat.</p> <p>Kooperáció társakkal közös mű létrehozásában. Vizes alapú festés biztos használata. Felnőtt-gyerek érzékeltetése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A pszichikus funkciók fejlesztése, az élmények, hangulatok kifejezése elemi képzőművészeti eszközökkel.</p> <p>Képzőművészeti alkotások hangulati értékelése, értelmezése képességének fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> képalkotó képesség; kompozíciós képesség; készség szintű eszközhasználat; képolvasási képesség; jelésszintű térábrázoló képesség; emberábrázolás képessége.</p>	

Ismeretek	Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>2.1. Hangulatok kifejezése</i></p> <p>Évszakok hangulatának kifejezése.</p> <p>Színhangulat kifejezése – az évszakok jellemző színei.</p> <p>Színhangulat kifejezése foltképzéssel.</p> <p>Élmény, hangulat kifejezése színnel és formával.</p> <p>Díszletfestés bábelőadáshoz.</p> <p>Fekete-fehér színek alkalmazása a hangulatfestésben.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Átélt élmények, hallott, látott vagy elképzelt történetek vizuális megjelenítése síkban, térben és időben – saját élmény szintjén tetszőleges interpretációban.</p> <p>Polarítások érzékeltetése fekete és fehér színnel.</p> <p>Élménykifejezés az évszakokhoz és versekhez kapcsolódóan. Az alapszínek mellett az elmosódott és fekete-fehér színek használata.</p> <p>Önkifejezés, érzelmek, hangulatok kifejezése többféle eszközzel: verbálisan, vizuálisan, gesztussal.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p>	<p><i>Környezetismeret:</i> az élőlények és az évszakok;</p> <p>környezeti fenntarthatóság – hulladék hasznosítása.</p> <p><i>Ének-zene:</i> zenehallgatás.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> népi és műalkotások a természetről.</p>

<p><i>Befogadás</i></p> <p><i>2.2. Emberi kapcsolatok különféle ábrázolásainak megélése</i></p> <p>Művészeti ágak (zene, irodalom, a képzőművészeti ágak, tánc, design legfontosabb megkülönböztető jegyei</p> <p><i>Befogadás – alkotás</i></p> <p><i>2.3. Saját élmények interpretációi</i></p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése mozgással, dallammal, gesztusokkal, verbálisan.</p> <p>Képzőművészeti alkotás hatására hangulat kifejezése festéssel, montázssal.</p> <p>Érzelmek kifejezése fantáziakép és bábfigurák készítésével háztartási hulladékokból.</p> <p>Emberi kapcsolatok kifejezése vizuális eszközökkel.</p>	<p>Élethű és absztrakt ábrázolású műalkotások megfigyelése.</p> <p>Emberi kapcsolatok vizuális kifejezését ábrázoló művek megfigyelése.</p> <p>Hangulati kapcsolatok megfigyelése az egyes művészeti ágak között.</p> <p>Saját munkák, művészeti alkotások, vizuális jelenségek elemi szintű leírása, elemzése és összehasonlítása.</p> <p>Élményszerű emberábrázolás.</p> <p>Férfi, nő megkülönböztetése vizuálisan.</p> <p>Esztétikai élmény átélése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>hegy, domb, völgy, kocsi, vonat, szeretet, testvéri szeretet, csecsemő, kapcsolat, mozdulat, öröm, boldogság, ködös, elmosódott, hideg szín, meleg szín, hangulat</p>	

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>3. Vizuális kommunikáció</p>	<p>Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 10 óra/ 10 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az alapszínek ismerete, a kevert színek felismerése és azonosítása.</p> <p>Az alapvető technikák (rajzolás, színezés, festés) alkalmazásának képessége.</p> <p>Vizuális percepciók képesség, figyelem, emlékezet.</p> <p>Képesség az alkotásra, befogadásra és az új technikák elsajátítására.</p>	

<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>Egyszerű képi közlések megalkotási képességének kialakítása.</p> <p>Jelenségek, képek, magyarázó ábrák elemi szintű értelmezési képességének kialakítása.</p> <p>Szabadkézi rajzos és montázstechnikai jártasság kialakítása.</p> <p>Térlátás fejlesztése.</p> <p>Rekonstrukciós képesség fejlesztése.</p> <p>Analízis-szintézis gondolkodási műveleteinek fejlesztése.</p> <p><i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> ábraolvasás és tulajdonságok felismerésének képessége; képolvasási képesség, képi jelek megértése; reklámok kritikus szemlélete.</p>	
<p>Ismeretek</p>	<p>Fejlesztési követelmények/ Tevékenységek</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>
<p><i>Befogadó tevékenység</i></p> <p>3.1. <i>Vizuális jelek értelmezése, „olvasása”</i></p> <p>Képolvasás. Mértani tárgyak két nézete (pl: hasáb, henger).</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok plakátok.</p> <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység</i></p> <p>3.2. <i>Megfigyelés utáni alkotás, formaredukció</i></p> <p>Tárgyak nézetei.</p> <p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p>3.3. <i>Vizuális közlések, jelzések tanulói alkotásokban</i></p> <p>Rajzos napirend. Egyszerű piktogramok. Plakát.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Egyszerű vizuális kommunikációt szolgáló megjelenítések tervezése (alaprajz, térkép).</p> <p><i>Befogadó-alkotó tevékenység:</i></p> <p>Tárgyak felismerése és jelzése két nézet alapján. (oldal, felül)</p> <p>Tárgyak legjellemzőbb nézeteinek megfigyelése, tárgyrekonstrukciók két nézet alapján.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Képolvasás. Mértani tárgyak felismerése két nézetük alapján (pl.: hasáb, henger).</p> <p>Egyszerű jelzések, piktogramok megértése.</p> <p>Plakátok értelmezése, tervezése segítséggel.</p>	<p><i>Matematika:</i> mértani testek. – <i>Technika, életvitel és gyakorlat:</i> fogyasztói szokások.</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak:	alaprajz, plakát, felismerhető, nézet (felülnézet, oldalnézet), sorrend, üzenet, reklám, lényeg, meggyőzés, rábeszélés
-------------------------------------	--

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	4. Tárgy- és környezetkultúra		Javasolt óraszám/ helyi óraszám: 6 óra/ 6 óra
Előzetes tudás	Egyszerű, használható tárgy készítése. Az alkotás nagyságának tudatos befolyásolása. Utánzással egyszerű formák készítése.		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Jártasság kialakítása egyszerű tárgyak készítésében. Tájékozottság kialakítása a közvetlen környezet tárgyai forma – funkció – anyag összefüggéseinek rendszerében. Néhány egyszerű kézműves technika alapfogásainak elsajátíttatása. Környezettudatosság lehetőségeinek felismertetése a vizuális kultúrában. <i>Képességfejlesztési fókuszok:</i> manualitás, finommotorika; tárgykészítési képesség; formaészlelés – nagyság és minőség meglátása; plasztikus formaalakítás képessége; esztétikum iránti fogékonyság; tiszta munkaterület iránti igény.		
Ismeretek	Fejlesztési követelmények/Tevékenységek	Kapcsolódási pontok	
<i>Befogadó tevékenység</i> <i>4.1. Irányított megfigyelés – a környezet tárgyai</i> – esztétikum – forma – funkció – anyag – szín, hangulat stb. <i>Lakóhelyünk jelene és múltja</i>	<i>Városunk településszerkezetének megismerése (centrum, körút, várostérkép).</i> <i>Környezettudatosság a jelenben.</i> <i>Múzeumok használati- és dísz tárgyainak díszítettsége.</i> <i>Terítők, faliszőnyegek, fazekasedények motívumkincsei.</i> <i>Stilizát egyszerű motívumok felhasználásával terítő készítése.</i>	<i>Matematika:</i> mértani testek. <i>Technika, életvitel- és gyakorlat:</i> használati tárgyak készítése. <i>Környezetismeret:</i> környezet- és	

<p><i>Alkotótevékenység</i></p> <p><i>4.2. Tárgyak készítése</i></p> <p>Egyszerű tárgyak készítése.</p> <p>Tárgykészítés agyagból.</p> <p>Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése.</p> <p>Sablonhasználat.</p>	<p><i>Alkotótevékenységben:</i></p> <p>Egyszerű tárgyak készítése az otthon és az iskola világából (pl.: hulladék anyagok felhasználásával társasjáték készítése)</p> <p>Tárgykészítés papírból – tároló dobozok, henger- és hasábformák.(pl.: adventi naptár)</p> <p>Tárgykészítés agyagból – edények formába nyomkodással történő alakítása.</p> <p>Agyagedény díszítése pecsételéssel.</p> <p>Gömbölyded és szögletes tárgyak készítése agyagból – tál hurkás díszítéssel.</p> <p>Sablon használata a tárgyak készítésénél.</p> <p>Környezet átalakítása egyszerű eszközökkel.</p> <p>Elemi szintű, gyakorlati alapú anyagismeret szerzése: papír, fa, agyag.</p> <p>Törekvés ízléses díszítésre.</p> <p><i>Befogadó tevékenységben:</i></p> <p>Közvetlen környezet tárgyainak, épületeinek megfigyelése – funkció, anyag, forma szerint.</p> <p>Tárgyak és funkciók megismerése. Köznapi és ünnepi tárgyak formája, díszítése és rendeltetése közötti kapcsolat.</p>	<p>egészségvédelem, baleset-megelőzés.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>henger, beborítás, használati tárgy, forma, sablon, elsimítás, mintázófa, réteg, karcolás, felező hajtás, átlós hajtás, köznapi, ünnepnap, központ, körút, faliszőnyeg, fazekas, adventi naptár</p>	

<p>A fejlesztés várt eredményei a 4. évfolyam végén</p>	<p><i>A tanuló képes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára, – az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására, – a szabályos ismétlődés megfigyelésére, ritmus képzésére tárgyak egy tulajdonságának változtatásával, – forma- és színritmus létrehozására, – egyszerű, esztétikus alkotás elkészítésére, – társaival együttműködve nagyméretű alkotás készítésére, – képen látható dolgok megnevezésére, – egyszerű jelenetábrák megértésére, – a plakátok, reklámok elemi kritikájára, – saját alkotása feletti örömré.
--	--

<p>A továbbhaladás feltételei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - vizuális jelek olvasása és azok üzeneteinek értelmezése (folyamatábrák, képek, plakátok) - téri szerkezetek létrehozása téri viszonylatok érzékeltetésével - forma és színritmusok alkalmazása, dekoratív alkotások létrehozása - emberi kapcsolatok, hangulatok kifejező megjelenítése vizuálisan - kevert és fekete-fehér színek használata - nő-férfi megkülönböztetése az alkotás folyamatában - egyszerű használati tárgyak készítése sablon és mintakövetés alapján - egyszerű tárgyak helyzete, ábrázolása, alaprajzának elkészítése két nézet alapján
--	--

<p>Összegzett tanulási eredmények a két évfolyamos ciklus végén</p>	<p><i>A tanuló képes:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – az elemi baleset-megelőzési szabályok betartására, – a tantárgy során használatos eszközök adekvát használatára, – az esztétikus, tiszta környezet igényére és fenntartására, – a szabályos ismétlődés megfigyelésére, ritmus képzésére tárgyak egy tulajdonságának változtatásával, – forma- és színritmus létrehozására, – egyszerű, esztétikus alkotás elkészítésére, – társaival együttműködve nagyméretű alkotás készítésére, – képen látható dolgok megnevezésére,
--	---

	<ul style="list-style-type: none">– egyszerű jelenetábrák megértésére,– a plakátok, reklámok elemi kritikájára,– saját alkotása feletti öröme.
--	--

Súlyosan látássérült tanulókra vonatkozó kiegészítések:

Élményeit szabadon jelenítse meg térben tanári segítséggel.

Használja kedvelt formáit.

Tudjon agyagból vagy gyurmából mintázni; tanári segítséggel papírt, ollót, ragasztót célszerűen használni.

Legyen képes tapintásos megfigyelés alapján a jellegzetes formákat megragadni, a változást rögzíteni.

Rendelkezzen a forma és a rendeltetés viszonyával kapcsolatos alapvető képzetekkel.

Tudjon adott modelleket tapintásos megfigyelés alapján ábrázolni a jellemző formák, főbb arányaik megragadásával.

Halmazottan sérült látássérült tanulókra vonatkozó kiegészítések:

Legyen képes forma és színritmusok létrehozására tárgykészítés céljából.

Ismerjen fel cselekvéssort képeken.

Legyen képes látvány hatására képet alkotni.

Tudjon látvány alapján tárgyakat segítséggel, szóban elemezni, összefüggéseket rávezetéssel felfedezni.

Segítséggel legyen képes a teret az egymás mellettiség, egymás mögöttiség, a közel, a távol érzékeltetésével kifejezni.

Ismerje fel a tárgyat két nézete alapján.

Ismerje a vonal és foltképzési technikákat.

A tanulók értékelése 4. évfolyamon:

A tanulók értékelése 4. évfolyamon érdemjegy formájában történik:

- jeles (5)
- jó (4)
- közepes (3)
- elégséges (2)
- elégtelen (1)

